

DYREKTOR GENERALNY
SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2024 -11- 19

ZAL. NR

RPW/109601/2024 P
Data: 2024-11-19

BPR-I.070.102.2024

Warszawa, dn. 13 listopada 2024 r.

Pan
Wojciech Brzozowski
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Szanowny Panie Rzeczniku,

W nawiązaniu do Pana pisma z dnia 14 października 2024 r. znak IX.517.1584.2024.TRo w przedmiocie praktyki stosowania przez jednostki penitencjarne dyspozycji art. 217b § 1a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2024 r. poz. 706), zwanej dalej „Kkw”, uprzejmie informuję, iż do Centralnego Zarządu Służby Więziennej nie docierały informacje wskazujące na problemy ze stosowaniem przywołanego przepisu.

Zauważenia wymaga, że przepisy nie określają sposobu ustalania, czy wskazany adwokat lub radca prawny jest obrońcą ustanowionym lub wyznaczonym w sprawie, w której stosowane jest tymczasowe aresztowanie. Należy uznać zatem, że może nastąpić to na podstawie wszelkich dostępnych dokumentów, a przede wszystkim zarządzenia sądu o wyznaczeniu obrońcy z urzędu (art. 81 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37, 1222 i 1248)) lub upoważnienia do obrony, które może być udzielone na piśmie albo przez oświadczenie do protokołu organu prowadzącego postępowanie karne (art. 83 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego).

W uzasadnieniu do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw druk sejmowy 2376 projektodawca wskazał, że cyt.: „Projektowana zmiana art. 217b § 1a k.k.w. ma na celu doprecyzowanie dotychczasowego brzmienia tego przepisu i urealnienie możliwości stosowania tej regulacji przez Służbę Więzienną. Nie każda bowiem przesyłka z korespondencją adresowaną do adwokata lub radcy prawnego stanowi korespondencję z obrońcą lub

pełnomocnikiem będącym adwokatem lub radcą prawnym (może to być bowiem osoba, z którą tymczasowo aresztowany nie powinien mieć możliwości nawiązania takiego kontaktu). Służba Więzienna nie ma możliwości weryfikacji adresata takiej korespondencji. Wobec tymczasowo aresztowanych prowadzone są także inne sprawy, w których nie jest stosowane tymczasowe aresztowanie, oraz sprawy cywilne, a w takich przypadkach administracja jednostki penitencjarnej nie ma możliwości ustalenia, czy nadawca albo adresat przesyłki z korespondencją oznaczony, jako adwokat albo radca prawny, jest obrońcą, czy też pełnomocnikiem skazanego w innej sprawie. Jedynie korespondencja obrońcy ustanowionego lub wyznaczonego w sprawie, w której zastosowano tymczasowe aresztowanie, może być przesyłana przez administrację jednostki penitencjarnej z pominięciem organu dysponującego (bezpośrednio do adresata), ponieważ w takim przypadku Służba Więzienna, w oparciu o posiadane dokumenty, jest w stanie ustalić, że wskazany na przesyłce adwokat lub radca prawny jest obrońcą tymczasowo aresztowanego. Zachodzi więc konieczność doprecyzowania i urealnienia treści wskazanego przepisu, mając na względzie prawidłową realizację ustawowego zadania Służby Więziennej – zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego”.

Centralny Zarząd Służby Więziennej nie opracował procedur wewnętrznych w zakresie weryfikacji obrońcy ze względu na przedmiot sprawy, do której został umocowany. W przypadku braku informacji o ustanowionym lub wyznaczonym obrońcy w sprawie, w której zastosowano tymczasowe aresztowanie, korespondencja w myśl art. 217b § 1 Kkw jest przesyłana za pośrednictwem organu dysponującego. Warto zauważyć, że przywołany przepis ma charakter bezwzględnie obligujący administrację jednostki do konkretnego działania.

W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 kwietnia 2016 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U. z 2023 r. poz. 1115, 2274 i 2636 oraz z 2024 r. poz. 905), w § 189 wskazano cyt.: „4. Cenzurowania korespondencji podejrzanych tymczasowo aresztowanych innej niż wymieniona w art. 8 § 3, art. 102 pkt 11 i art. 103 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. z 2023 r. poz. 127, z 2022 r. poz. 2600 oraz z 2023 r. poz. 818) dokonuje prokurator, który prowadzi bądź nadzoruje postępowanie. Ocenzurowana korespondencja podlega oznakowaniu pieczęcią o treści: „Ocenzurowano, data... podpis...”. Pieczęć przystawia się na korespondencji.

5. Jeżeli korespondencja tymczasowo aresztowanego zawiera wiadomości mogące utrudnić postępowanie przygotowawcze, prokurator zarządza załączenie jej do akt sprawy, o czym zawiadamia nadawcę; nie dotyczy to korespondencji, którą można doręczyć adresatowi po usunięciu z niej takich wiadomości.

6. Korespondencję tymczasowo aresztowanych z organami powołanymi na podstawie ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych dotyczących ochrony praw człowieka, Rzecznikiem Praw Obywatelskich, organami państwowymi i samorządowymi, obrońcą lub pełnomocnikiem będącym adwokatem lub radcą prawnym przesyła się niezwłocznie do adresata bez jej cenzurowania, umieszczając na kopercie adnotację „Bez cenzury” opatrzoną datą i podpisem”.

W kontekście powyższego, zauważenia wymaga, że przywołane przepisy nie określają terminów do dokonania czynności związanych z cenzurą korespondencji.

Pozwolę sobie wyrazić oczekiwanie, że powyższe wyjaśnienia uzna Pan Rzecznik za wyczerpujące. Jeszcze raz podkreślam, iż Centralny Zarząd Służby Więziennej nie posiada informacji wskazujących na problemy ze stosowaniem art. 217b § 1a Kkw.

Z wyrazami szacunku

DYREKTOR GENERALNY
SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

plk dr Andrzej Pecka

Wykonano w 2 egz.:

1. adresat
2. aa